

Ivan Šaško
pomoćni biskup zagrebački

Uvod i homilija
u sprovodnome i euharistijskome slavlju
za preminuloga
preč. g. Andriju Martinuša (1951.-2026.)

Groblje i župni Bogoslužni prostor u Kamenici (župna crkva u obnovi)
Petak, 6. ožujka 2026., u 14 (sprovod) i u 15 (sveta misa) sati

Uvod u sprovodne obrede

Liturgijska čitanja:

2Kor 4, 6-10.14.17; Ps 25, 4-9; Mk 10, 42-45

Dragi biskupe Josipe (Mrzljak), braćo svećenici, redovnici i redovnice;
dragi župljani ove župe sa župnikom Danijelom (Hercegom),
braćo i sestre u Kristu Gospodinu!

1. Došli smo na ovo groblje molitvom i vjerničkim zajedništvom proslaviti dar vječnoga života koji nam je Bog darovao po križu i uskrsnuću svoga Sina, s pouzdanjem se obraćajući Bogu za našega preminulog brata svećenika Andriju.

Našli smo se ovdje u istoj nadi života vječnoga, života koji povezuje nas ovdje na zemlji i onih koji su otišli pred nama „obilježeni znakom vjere i koji spavaju snom mira“ (iz *Prve euharistijske molitve*).

Ovdje smo zahvalni i sućutni, osobito s onima koji su se, zbog Andrijine smrti, najviše našli pred kušnjama tuge i praznine.

Zato s posebnim osjećajima donosim zajedništvo u molitvi i dioništvo sućuti našega nadbiskupa Dražena: bratu Božidaru, sestrama: Magdaleni, Agati i Josipi, s njihovim obiteljima, kao i nećacima i nećakinjama s obiteljima, te svoj rodbini;

zatim suradnicima i suradnicama na Nadbiskupskome duhovnom stolu i na Međubiskupijskim sudovima, a ponajviše članovima zajednice, štoviše obitelji našega Svećeničkoga doma, kako svećenicima i časnim sestrama, tako i djelatnicima.

Koliko god bilo tužno i možda zvuči neprimjereno, ali je zapravo u dubini dragocjeno što možemo reći da će nam svima nedostajati.

2. Kada se čovjekovo tijelo nakon smrti vrati u kraj u kojemu je netko rođen izgleda da se krug zatvorio. No, u svojoj vjeri znamo da se, otkako je čovjek začet, život ne zatvara. Štoviše, povratak – makar samo tijela u lijesu – poziva da razmotrimo plodove i vidimo nove, darovane, zemaljski dovršene i nedovršene krugove.

Volio sam susrete, razgovore i zajedništvo s preč. g. Andrijom, a osjetio sam i čuo da su jednaki osjećaji i u drugima koji ga se ovih dana sjećaju i za njega molitvom zahvaljuju.

S pravom se kaže da na sprovodu u središtu nije isticanje pohvala o pokojniku. Na sprovodu nije mjesto selektivnih prikaza i veličanja čovjeka, posebno ne takvo koje bi zanemarilo koliko smo slabi, krhki, nedostatni, potrebiti Božje milosti.

No, na sprovodu jest mjesto istini, zahvalnosti i prepoznavanju onoga što je Bog po nekome čovjeku darovao i ostvario; kako se On očitovao u našem životu.

Zato je ispravno pitati se što nam je to Bog darovao po svećeniku Andriji i kako sažeti ono što u sebi nosimo zajednički i pojedinačno u ovim trenutcima. Zato prije svega drugoga molim da Gospodin čuje naše najljepše preporuke za našega brata.

3. Andriju sam upoznao kao svećenika, dok sam bio bogoslov. On je već bio u Svećeničkome domu, kada smo se mi iz Bogoslovije kao neposredni susjedi susretali sa stanovnicima Svećeničkoga doma, pripremajući se mladenačkim oduševljenjem za svećeničku službu i ujedno u susjednome dvorištu pomalo gledajući i svoje dane u starosti.

No, svećenik Andrija je bio mlad i usuđujem se reći da nikada nije ostario. Tako da mi i smrt u 75. godini djeluje kao prjelazak *iz mladosti prolaznoga u mladost vječnoga*.

Zadivljujuće je shvatiti da je u Svećeničkome domu neprekidno živio više od 42 godine (od 1983.), a njegovo služenje bilo je prisno vezano uz Nadbiskupski duhovni stol, crkvene sudove i poglavito redovito ispovijedanje, prije svega u Svetišću Majke Božje Bistričke, od 1984., i u Katedrali, od 1985.

Spominjem to zbog toga, da bih naglasio njegovo skrovito služenje, nenametljivo, gotovo nevidljivo, medijski neprisutno, a opet neizostavno za rast i jačanje Crkve. Služenje – taj ključ za razumijevanje kršćanstva; taj nerazumljivi ključ svima koji traže isticanje zasluga i veličina.

4. Ovdje smo u župi sv. Bartola, apostola. Puno sam puta uvidio da su i svećenici i vjernici na određen način u svojem pristupu životu i Crkvi oblikovani povezanošću sa župnim naslovnima i zaštitnicima.

Kada se pitamo kako je Gospodin oblikovao preč. g. Andriju, dopuštam si reći da nam je u njemu povjerio odlike koje danas nisu na cijeni, a tako su nam potrebne.

U Andriji prepoznajemo nešto 'bartolovsko', zapravo Natanaelov trag. Naime, znate da je crkvena predaja u jednome te istom čovjeku vidjela apostole koji nose ime Bartolomej i Natanael. A Isus je pri susretu s Natanaelom govorio *o istinskome Izraelcu, o čovjeku u kom nema prijevare.*

To je važna odlika koja resi našega Andriju: iskrenost i istinoljubivost koja mu je u povezanosti s humorom i blagošću dala dar da svima može reći istinu, a da se drugi ne uvrijedi, da ne bude ogorčen, nego da se i sam nasmije na svoj račun.

Njegov križ bolesti koji je nosio oblikovao ga je da živi i napetost i snagu koja se rađa između boli i smijeha.

Bio je ispovjednik i djelatnik crkvenoga suda u savršenomu spoju koji otkriva ljepotu i dramu ljudskosti, koji povezuje milosrđe i pravednost. Oblikovao ga je susret s patnjama, mukama, obraćenjima i milostima, kao milosrdnoga ispovjednika koji nije zanemarivao ljubav očitovanu u pravednosti.

To se vidjelo u sasvim običnim, ali i u zahtjevnim pitanjima. Zahvaljujemo mu za njegovo dioništvo, za srce i spremnost u pomaganju. Pritom valja reći da nije bio samo stanovnik Svećeničkoga doma, nego je umro kao član Upravnoga vijeća Doma, na čemu mu posebno i osobno zahvaljujem.

5. Braćo i sestre, ovdje smo pred otajstvom svećeničkoga života; ovdje smo pred zvanjem kojemu je temeljno poslanje naviještati da ljudski život nije stvoren za raspadljivost prolaznoga, nego za besmrtnost i ispunjenost u Božjemu zagrljaju.

Danas, polažući tijelo pokojnoga Andrije u grob Bogu dajemo hvalu i molimo njegovo milosrđe da mu budu oprošteni grijesi i slabosti, kako bi mogao ući u radost svoga Gospodina.

Dok tako razmišljamo i danas pribiremo sjećanja, nemoguće se ne zapitati što bi bilo s našim životima da nema svećenika. Zato je svaka svećenička smrt i sprovod novi poticaj da molimo za svećenička zvanja, da Božja prisutnost bude vidljivija, ta s njome budemo radosniji.

Homilija u euharistijskome slavlju

Liturgijska čitanja:

Rim 8, 14-18; Ps 143, 1-2.5-6.8.10; Iv 17, 1-11a

Braćo i sestre!

1. Naši su sprovodi neraskidivo povezani s euharistijom. Oni ne završavaju s 'pokapanjem života', nego s proslavom novoga života. Sprovodna slavlja jasno govore o rastanku, a još više o ponovnome zajedništvu.

Svećenik je poglavito služitelj euharistije. To je najuzvišeniji poziv, a može se živjeti samo poniznošću; i nema veće odgovornosti za život i radost svijeta, a govori samo iz radosnoga, euharistijskoga srca. Najdublji smisao našega poziva vidljiv je u euharistiji, odnosno u tome da smo njezini djelatnici i služitelji vječnosti.

„Ovo je život vječni: da upoznaju tebe, jedinoga istinskog Boga i koga si poslao – Isusa Krista“ – odjekuje Evanđelje. Vječni život, dakle, nije neko mjesto ni vrijeme, nego – osoba.

Samo ljudi koji vole, koji imaju ljubavi, mogu razumjeti i prihvatiti ono što nam objavljuje Krist, Radosna vijest, a što je izvan našega dosega, izvan naših očekivanja i predodžbe.

2. Znamo da postoje iskustva koja – nakon što smo ih doživjeli – mijenjaju sve; ništa ne ostavljaju nedirnutim i kako je bilo. Među tim iskustvima postoji jedno, korjenito, duboko, a događa se u sasvim običnim okolnostima: susret s Bogom, privučenost Isusom Kristom; jednostavno a neopisivo; u dodiru sa svakidašnjicom koja ga ne može obuhvatiti ni zadržati.

To je ulazak vječnosti tamo gdje redovito živim prolaznost; beskraj i beskonačnost, tamo gdje se nameće konačnost. Tada više ništa nije isto.

Svi mi koji smo na ovaj ili onaj način susreli Krista pamtimo takve susrete privlačnosti u kojoj živi sigurnost u Božji plan koji postaje neizreciv.

Taj susret ni s čim nije usporediv; taj susret je mjera bez mjere po kojoj odmah raspoznavamo što je vrijedno, što dragocjeno, a što bezvrijedno; što je istinito, a što lažno; što nas udaljava od radosti, a što radost proširuje.

3. Isus kaže da znamo da sve što mu je dano dolazi od nebeskoga Oca, jer je Očeve riječi dao nama i da Isus moli za nas (koje li predivne utjehe!). Štoviše, govori o isprepletenosti našega života s Božjim životom, to jest – s vječnošću.

Dragi vjernici, sve jasnije uviđam da je: potrebno upozoravati na zanemarivanja vječnoga koje nam je darovano i živi u nama; upućivati na vječnost, bez koje se uistinu ništa ne razumije: ni radost, ni ljubav, ni istina, ni uspjesi ni teškoće.

Andrija je odavde krenuo na put prema svećeništvu; doduše, s djetinjom sigurnošću, ali sa sigurnošću (!) da je baš taj put Bog njemu povjerio. Mnogi su od nas nosili takvu sigurnost i nailazili na propitivanja: Što si ti s petnaest godina znao o životu i svećeništvu. I u nama je dozrijevaio odgovor da smo tada nosili sigurnost, ništa manju negoli u kasnijim godinama, jer sigurnost je sigurnost. Ni danas kao biskup nisam ništa sigurniji u nekome omjeru životnih spoznaja, mudrosti, radosti i ranjenosti.

Bilo je to u doba vladavine komunizma, u doba promicanja ideološkoga ateizma kao podloge za politički i društveni totalitarizam. Dobro se sjećamo pitanja o tome „ide li netko u crkvu“ ili pitanja: *Kaj ti zbilja veruješ v Boga?* To je zapravo bilo pitanje o vječnosti: Vjeruješ li ti u vječni život? Misliš li da to što činimo, govorimo, zastupamo prije smrti ima povezanosti s onim što slijedi nakon smrti.

Svaki totalitarizam najveće osporavanje ima u suočavanju sa sjemenom i plodovima vječnosti na zemlji, ponajprije s vječnošću u nama ljudima. Ljubav prema vječnosti pobjeđuje zemaljske diktature. Ako pak življenje i postupanje ljudi ostaje u zemaljskim okvirima, ne treba se čuditi nasilju, nepoštenju, iskorištavanju bližnjih.

4. Dvije su mi se izjave iz životopisa koji je preč. g. Andrija sâm napisao 27. lipnja 2003. (očito namjerno s nadnevkom svetkovine Presvetoga Srca Isusova) zalijepile za srce:

Prva: „JA sam nakon osnovne škole odmah otišao župniku Slavku Gabudu i izrazio svoju želju da idem u sjemenište.“ To je ta djetinja jasnoća i privučenost.

I druga u kojoj za sebe kao ispovjednika piše: „Nekada sam bio i preblag, ali za to se ne kajem jer je Isus bio uvijek blag i dobar.“

Braćo i sestre, ispunjenost jednoga života prelijeva se u druge živote. To svjedočimo i danas na sprovodu i u ovome slavlju. Naš Andrija nas je čudesno povezao i ta povezanost ostaje.

Siguran sam da bi mi prigovorio da mu dajem nepotrebnu i preveliku važnost, ali sam još sigurniji da se veseli što znamo da je njegova vedrina ostala živjeti s nama tragom njegova prolaska zemljom koji je za sobom ostavio svjetlo vječnosti.

Amen.

